

УДК 7.012-025.14:7.05:64:687.01:687.1/.122:391

Христина **Шевчук**,
аспірантка Львівської національної
академії мистецтв

Мода і філософія деконструкції Жака Дерріди: теоретико-концептуальні засади

Анотація. Нині дизайн костюма все більше і більше тяжіє до різних видів авангардного мистецтва, все частіше стає елементом концептуальних інсталяцій. Перенесення центру ваги з розгляду утилітарно-функціонального значення одягу на культурно-художнє осмислення призводить до того, що про костюм можна говорити термінами мистецтвознавства і розглядати його як об'єкт міждисциплінарних зв'язків дизайну і мистецтва. Бунтарські та провокаційні рішення деконструктивізму в дизайні одягу позитивно сприймаються сучасним суспільством і набирають все більшої популярності. Тому актуальним є аналіз та дослідження основних теоретико-філософських засад деконструкції, вивчення її особливостей.

Метою статті є дослідження основних теоретико-концептуальних засад деконструкції Жака Дерріди, філософського підґрунтя теорії деконструкції та її прояву в контексті дизайну одягу.

Використання мистецько-історичних та порівняльних методів свідчить про міжпредметні дослідження проблем деконструкції, її філософсько-теоретичного аспекту. Принципи систематичності та синергетичний підхід використовується в теоретичному обґрунтуванні концептуальних засад та основних принципів деконструкції. Метод порівняння та історичний аналіз застосовується у визначенні поняття, основних характеристик та ознак явища деконструкції в контексті модного костюму.

Дослідження виявило такі ідейні підвалини деконструктивізму у сфері моди: використання концептуальних протиставлень та бінарних опозицій, деструктування, акцентування уваги на слабких елементах формотворення костюма та їх зв'язках, абстрактність та символізм. З ідеологічної точки зору деконструктивізм є одягом-протестом, що виступає проти усталеного трактування та розуміння моди, проти її меж і рамок, зафіксованих попередніми поколіннями, проти її технічних і естетичних обмежувачів. При цьому, деконструктивізм є більше естетичним бунтом, ніж технічним чи конструктивним.

Деконструкція стала одним з найважливіших феноменів у моді, який змусив критиків і дослідників переосмислити своє уявлення про модний костюм. Зміна стосується не тільки розмов про одяг в контексті деконструкції, а й моди в цілому. На відміну від традиційних методик дослідження, деконструкція намагається висвітлити моду з середини її структури, розкриває стрижневі орієнтири модного буття, виявляє рушійні сили розвитку моди. Таким чином, деконструкція не тільки продукує нові технологічні та формотворчі процеси, але й трансформує способи побудови сенсів та значень.

Ключові слова: деконструкція, деконструктивізм, Ж. Дерріда, дизайн костюма, мода, постмодернізм.

Постановка проблеми. Нині дизайн костюма все більше і більше тяжіє до різних видів авангардного мистецтва, все частіше стає елементом концептуальних інсталяцій. Перенесення центру ваги з розгляду утилітарно-функціонального значення костюму на культурно-художнє осмислення призводить до того, що про костюм можна говорити термінами мистецтвознавства і розглядати його як об'єкт міждисциплінарних зв'язків дизайну і мистецтва.

Бунтарські та провокаційні рішення деконструктивізму в дизайні одягу позитивно сприймаються сучасним суспільством і набирають все більшої популярності. Тому актуальним є аналіз та дослідження основних теоретико-філософських засад деконструкції, вивчення її особливостей

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У світовій філософській думці вже достатньо опрацьовані питання про головні принципи та постулати концепції деконструкції. Серйозний та глибокий аналіз ідей Ж. Дерріда містять роботи О. Гурко, В. Лапицького, М. Рикліна. Дослідженню концептуально-поняттєвого апарату філософії Дерріди присвячено праці Б. Гройса, С. Куцепал, Н. Маньковської. Значний внесок у поглиблення розуміння деконструктивістських проблем в контексті моди зробили Джилл Е., Васільєва Е., Барт Р., Легенький Ю., Свінцова Е., Кирьянов М., Лагода О., Шаталова Ю. та Мироненко В., проаналізувавши творчість дизайнерів цього напрямку, розглянули феномен деконструкції в контексті авангард-

ної моди. Однак, стає зрозумілим, що наявні дослідження не надають цілісної характеристики явища деконструктивізму, що вказує на неоднозначність його впливу на динаміку змін форми і функцій одягу.

Метою статті є дослідження основних теоретико-концептуальних засад деконструкції Жака Дерріда та її прояв у контексті дизайну одягу.

Виклад основного матеріалу. Поняття «деконструкція», перемістившись з вжитку виключно у філософії та граматики у моду, не тільки збагатило словник форм і внесло нові трактування застарілих догм і стереотипів модного проектування, а й деформувалося само, збагативши спектр своїх значень. Термін «деконструктивізм» увійшов у західний модний лексикон наприкінці минулого століття і перш за все пов'язується з роботами японських дизайнерів Рей Кавакубо, Йоджі Йомамото, Ісея Міяке, а також бельгійських- Анн Демель-мейстер, Мартіна Маржієли, Дрес ван Нотена. У ширшому сенсі деконструкція в постмодернізмі передбачає певне запозичення від мистецтва авангарду. Мова йде про ідею творчості, якій передують руйнування, ця ідея набуває профанованого вигляду, втілює естетизовану дисфункцію. Однак, розвиток і становлення цього явища не відбувався ізольовано, тому важливо розглянути паралелі, що виникають між цим напрямком у моді і напрямком деконструктивізму в філософії, пов'язаних з теоретичними працями Жака Дерріда.

З моменту появи перших теоретичних робіт про деконструкцію і моду ця сфера була оцінена як специфічний феномен. Його незвичайність полягала в неоднозначному розумінні явища. З одного боку, деконструктивізм завжди розглядався як форма костюма чи одягу, метод крою або спосіб організації матеріалу. З іншого - спочатку деконструкція сприймалася як щось безсумнівно більше, ніж просто модний тренд, нехай навіть впливовий і провокаційний. З самого початку деконструктивістського руху деконструкція сприймалася як частина інтелектуального процесу, як система мислення, що знайшла своє концептуальне вираження в костюмі [1]. Як стверджує Васильєва Е., деконструктивізм - це не філософія і не мода, це один із способів думати про моду.

Повертаючись до витоків, варто зазначити, що головним теоретиком деконструкції вважається Ж. Дерріда, чия теорія деконструкції стала «одним з основних концептуальних джерел постмодерністської естетики» [2, с.14]. Досліджуючи деконструкцію, Ж. Дерріда не надає їй конкретного визначення, не аналізує засоби та результати її застосування до будь-якого тексту, філософ наголошує на неможливості визначення деконструкції та акцентує увагу на самому процесі деконструювання.

Жак Дерріда не говорить про деконструкцію як про руйнування, а вважає її філософським прийомом, що базується на матеріалах естетики та мистецтва. Тобто, перебуваючи та реконструкція цілого, «рекомпозиція» з метою збагнути як влаштована певна система, дослідження окремих елементів та їх зв'язків [3, с.17]. Для Ж. Дерріда деконструкція не є методом, адже кожна її дія, кожен етап є унікальним та самостійним. В контексті постмодернізму, її мета — ліквідація філософського значення тексту, формування «посттексту» з його невизначеністю, а суть деконструкції — гра з текстом, «читання проти шерсті». Усвідомлення неможливості віднайдення істини продукує процес руйнування, що розглядається як шлях до пошуку нового. Звідси — відмова від логоцентризму та надання переваги інтуїції. Для Ж. Дерріда мистецтво, зокрема література, є своєрідним "відходом від світу, але не в інобуття утопії, а в середину, в глибину, в чисту відсутність" [3, с.30]. Ідея творчості, якій передують руйнування бере свій початок від мистецтва авангарду, однак в деконструктивізмі отримує власний розвиток та складну систему побудови значень. Постмодерністська мета деконструкції полягає в свідомому руйнуванні естетичності та науковості, піддавання сумнівам гуманістичних цінностей, а деконструкція має відбуватися з доступними та зрозумілими значеннями. Ж. Дерріда вважає, що мета деконструкції — не руйнування смислу як такого, а "вияв міри самостійності мови щодо свого мисленнєвого змісту, це видимість, подібна телефонному "так", що означає лише "алло" [3, с.21]. Деконструкція не продукує неупорядкованість та хаос, а формує нові ідейно-естетичні комбінації, де відсутність набуває значення присутності, а маніпуляції з цитатами тексту

створюють новий час та простір. Радикальність поглядів філософа спрямована на відмову від традиційної філософської думки, побудова та здобуття нових смислів досягається шляхом відмови від цих смислів, заглиблюючись в текст як такий.

Для деконструкції приматанні такі послідовні операції:

- піддавання сумніву основних філософських понять (категорії буття, творення, божественного);

- руйнування структури, розбір на складові елементи;

- деструктування, послідовний аналіз структурних частин;

- акцентування уваги на окремих елементах, їх аналіз як автономної одиниці так і як частини цілого;

- демонстрація слабких, схильних до руйнації та ненадійних зв'язків і структур;

- руйнування жорстких концептуальних протиставлень, відмова від бінарних опозицій (чоловік/жінка, функціональність/естетичність тощо) [4, с.7].

Отже, явище деконструкції є багатоаспектним, його можна розглядати як метод, філософську критику та аналіз, а також певну практичну операцію. Тобто деконструкція є процесом, який відбувається стосовно певного об'єкту і методом, згідно якого відбувається цей процес [4, с.8]. Основні ідеї деконструктивізму можуть бути застосовані до багатьох видів людської діяльності, в тому числі й до мистецтва. Тому деконструктивний тип мислення дає нам фундаментальну критику ідеології та культури. Такий підхід критикує базові культурні категорії, ілюструє як конструюються знання та значення, підкреслює те, що твердження чи зображення намагається не сказати. Слід відзначити, що хоча термін введений в обіг відносно недавно, такий тип мислення має досить давню історію — деконструкція існувала завжди, як і ті елементи, до яких вона апелює [4, с.9].

Що стосується моди, то деконструктивізм у цій сфері має такі характерні ознаки: використання нетрадиційних матеріалів, акцент на новітніх технологіях, заміна місцями елементів одягу, інверсія, концептуальна незавершеність виробів, стримана кольорова гама, про-

гресивність, абстрактність, інтелектуальність та символізм. Розрив шаблонів традиційного розуміння моди, способів її трактування, відображає ідейні підвалини деконструкції в моді, в той же час, руйнування, вихід за рамки певних обмежень в усталеній системі породжує нові дизайнерські пошуки. Глядачеві важко зрозуміти технологічні моменти створення одягу (необроблені краї, відірвані рукави, асиметричність), але набагато важче усвідомити їх значення естетичне. Як наслідок, мета деконструктивізму — показати нові можливі значення модного костюму через неочікувані образи та форми.

Постійно змінюючи кут зору на проблему, досліджуючи не тільки явище як систему, але і її окремі складові, концентруючись на якомусь елементі та аналізуючи його, деконструкція виступає активним критичним поглядом, продукуючи нові значення на кожному етапі дослідження, розкриває нові можливості творчої думки.

На основі комплексного дослідження деконструктивістської концепції виявлено, що вона має власну, тільки їй притаманну специфіку, яка визначається орієнтацією на перегляд поняттєвого та методологічного інструментарію традиційної метафізики; орієнтацію на подолання критичного догматизму в науці, постановку під знак питання його норм та критеріїв; орієнтацію на подолання концептуальних засад «метафізики присутності».

Але, разом з тим, виявлено також і те, що науково-дослідницька програма деконструкції є не стільки альтернативою, скільки аналогом іншим (так званим „метафізичним”) науково-дослідницьким програмам та підходам.

Таким чином, ідея деконструкції полягає в тому, щоб заново переосмислити і відновити фундаментальні проблеми мистецтва і філософії, пов'язані із поняттями, умовами обґрунтування їх категорій, принципами об'єктивного мислення.

Філософію і моду складно порівнювати одне з одним - ці галузі спираються на принципово різний інструментарій, оперують різними предметними категоріями. Проте мода деконструктивізму завжди підкреслювала близькість до філософської доктрини: таке порівняння не просто можливе - воно неминуче [1].

Нехтуючи підпорядкуванням моди сталому змісту, який повинен продукуватися суспільством, деконструкція в дизайні одягу має справу з перебудовою сенсу, зміною або доповненням його новими категоріями так, що початкове значення набуває нових форм, проте свою значущість не втрачає. Створення дизайнерами-деконструктивістами інтелектуально забарвлених колекцій одягу розкриває можливість ігрового простору тлумачення закладених сенсів, які кожним окремим спостерігачем сприймаються по-різному. Це вказує на те, що деконструкція зачіпає не тільки розуміння значення костюму, а й розуміння будь-якого «щось», і Дерріда у своїй праці «Граматологія» з самого початку націлюється своїм вченням про лист подолати обмеженість орієнтації на розуміння тексту. Дерріда хотів показати, що європейське мислення відтворює залежність від загальноприйнятого значення будь-чого, і його деконструкція спрямована на те, щоб деконструювати насамперед це підпорядкування.

Що стосується дизайну одягу, то тут деконструкція виступає доказом інтелектуальності моди, яка перестає бути ілюзорною та поверхневою. Костюм набуває окрім естетичної функції-інтелектуальну, тобто деконструктивістська мода- це не виклик заради виклику, він містить у собі інтелектуальну основу. Під впливом деконструкції в моді сформувалася принципово нова стратегія - усвідомлення моди як інтелектуального феномена, усвідомлення її як форми інтелектуального руху. Ця система мала подвійне значення. З одного боку, вона позиціонувала моду як аналітичне явище, близьке філософському простору, з іншого - стверджувала костюм як об'єкт аналітичного дослідження. Зауважимо, що не критики (як це було у Барта), а саме дослідження - вивчення специфіки моди як стійкої системи цінностей [1].

Позиціонування Ж. Деррідою з самого початку деконструкції як універсальної концепції, а не стилю чи методу створення нових форм, є дуже важливим для розуміння впливу деконструктивізму на сучасний дизайн костюма. Концепція деконструкції в моді дає можливість створення безлічі нових контекстів на будь-якому рівні творчості, від формотворення

до смислотворення. Тому обов'язковою умовою такої творчості виступає критичне мислення, націлене на руйнування та розхитування усталених стереотипів та догм. Різного роду деформації, дифузії, переміщення об'єктів, децентралізація, вільне поєднання різнородних елементів- це характерні риси реалізації теорії деконструкції.

Деконструктивізм передбачає відсутність завершеності в просторі і часі, як і відсутність будь-якої систематичності чи регулярності. Деконструктивізм не визнає жорстких бінарних опозицій. Уявлення про прекрасне і потворне для нього лише об'єкт гри і привід для іронії. Під впливом деконструктивізму дизайн все більше зачіпає сфери емоційного і підсвідомого. Формулювання «форма слідує функції» змінить нове - «форма слідує емоції». Дизайн проектує речі-знаки і продає емоції і враження, а метод деконструктивізму є одним із способів створення емоційно значущих речей. Емоція народжується в проєктованому об'єкті при будь-яких порушеннях. Деконструктивізм - дуже живий метод, який викликає нерв і емоцію, в ньому у відповідних пропорціях наявні дисонанс і гармонія, що є однією з причин його сильного впливу на культуру періоду постмодернізму і поширення в різних творчих сферах, зокрема, в дизайні костюма [6].

У сучасній моді проявляються значні впливи деконструктивізму в творчості дизайнерів одягу. Ці впливи візуалізуються в формотворенні і декоруванні костюма, але частіше мають концептуальний характер. Дизайн стає одним з імпульсів, що ведуть до поступової зміни масової свідомості, розширення «діапазону прийнятності». Відбувається засвоєння масовою культурою культурних цінностей, що раніше вважалися маргінальними і сприймалися агресивно, або були ігноровані [7, с.105].

Особливості концепції деконструктивізму полягають у розвитку форми та силуету, в особливих зв'язках між формою та функцією (дуже часто у відсутності зв'язку між ними). Авангардність форми та варіативність вибудованих значень, відсутність прив'язки до часу та гендеру є основою деконструктивізму.

Аналізуючи методи формотворення деконструктивізму, в контексті художніх напрямків ХХ століття, зокрема кубізму та футуризму,

можна простежити використання таких спільних прийомів:

- фрагментація загальної форми і поділ її на елементи;
- встановлення напряму руху, створення композиційного каркасу об'єкта;
- рівновага «пустот» та «об'ємів» у виробі [10, с.105].

Послідовність та логічність етапів формотворення при створенні нових форм методом деконструкції вибудовуються за чіткою системою. Перший етап — руйнування панівних уявлень про форму та традиційних значень, переосмислення її структури, визначення «слабких місць» та акцентування уваги на них. Другий етап — розбір форми на окремі складові, збирання їх у нових комбінаціях, зміна чи руйнування композиційних центрів. Третій етап — продукування нової форми, що є наслідком розбору та рекомпозиції. Отже, на основі переосмислення традиційного змісту і канонізованої архітектоніки форми побудована методологічна універсальність, яка визначає можливість альтернативних варіантів та подальші перспективи розвитку ідей [8]. Ці основні етапи формотворення можна застосувати також при проектуванні одягу, що підтверджується колекціями дизайнерів-деконструктивістів.

Таким чином, відбувається трансформація концепції краси в цілому, стирання гендерних граней, індивідуалізація естетичних ідеалів. Вибір одягу тепер визначається не стільки соціальним статусом, походженням або особливостями тіла, скільки світоглядом і, за відсутності жорстких правил, сприймається як одна з стратегій, щоб знайти індивідуальний спосіб самовираження. У цій ситуації деконструктивізм у костюмі стає найбільш адекватним інструментом для реагування на соціальні трансформації. Про новий етап розвитку деконструктивізму як художнього методу свідчить зміна якісних прийомів у практиці роботи з формою. Тепер головним є не руйнування, а синтез: з'єднання, складання, схрещування, проростання, гібридизація і мутація. Перетворення в костюмі стали складнішими, вони охоплюють не тільки форму і конструкцію, а й взаємини між декількома формами, їх частинами та пластами [9].

Враховуючи всі характеристики деконструк-

ції, варто зазначити, що її основною метою є критичний погляд під різними кутами, дослідження окремих елементів об'єкта, акцентування уваги на другорядних деталях, піддавання сумніву усіх категорій та понять. Такий підхід дозволяє не тільки сформувати нові значення та змісти, а й стимулює творчий пошук та генерування ідей. Отже, ідея деконструкції полягає в тому, щоб заново переосмислити і відновити фундаментальні проблеми мистецтва і філософії, пов'язані із поняттями, умовами обґрунтування їх категорій, принципами об'єктивного мислення.

Висновки. Деконструкція стала одним з найважливіших феноменів у моді, який навіть змусив критиків і дослідників переосмислити своє уявлення про модний костюм. Зміна стосується не тільки розмов про одяг в контексті деконструкції, а й моди в цілому. На відміну від традиційних методик дослідження, деконструкція намагається висвітлити моду з середини її структури, розкриває стрижневі орієнтири модного буття, виявляє рушійні сили розвитку моди. Отже, розширюючи наявні нині межі знання (про світ, культуру, людину, мистецтво та моду) й відкриваючи нові його перспективи, де народження ідей або смислів вже не підсумовано жодною догмою чи авторитетом, а навпаки, виходить з живого, творчого поринання, деконструкція розкриває величезний смислотворчий потенціал в модній практиці, дає новий імпульс її справжньому відродженню.

1. Васильева Е. Деконструкция и мода: порядок и беспорядок. Теория моды: одежда, тело, культура. 2018. № 4. С. 58-79.

2. Деррида, Ж. Письмо и различие. Пер. с фр. под ред. В. Лапицкого. СПб.: Академический проект, 2000. 432 с.

3. Маньковская, Н. В. Эстетика постмодернизма. СПб.: Алетейя. 2000. 347 с.

4. Криворучко О. Ю. Суть і місце деконструктивізму в архітектурі ХХ століття: автореф.дис. канд.архіт.:18.00.01. Львів. 2008. 24 с.

5. Герменевтика и деконструкция. Под ред. Штегмайера В., Франка Х., Маркова Б. В. СПб. 1999. 256 с.

6. Герасимова Ю. Л., Соснина Н. О., Булева О. Ю., Тимофеева М. Р. Возникновение и развитие

деконструктивизма в дизайне костюма. Омский научный вестник. Сер. Общество. История. Современность. 2019. Т. 4, № 1. С. 55–60.

7. Демшина А. Ю. Мода в контексте визуальной культуры: вторая половина XX–начало XXI вв. СПб.: Астерион, 2009. 105 с.

8. Данилова Э.В. Развитие формообразующих идей кубизма и футуризма в архитектуре деконструктивизма. URL: www.dissercat.com/content/razvitie-formoobrazuyushchikh-idei-kubizma-ifuturizma-v-arkhitekture-dekonstruktivizma#ixzz3Mqluem8Z (дата звернення 24.05. 2020)

9. Соснина Н. О., Толмачева Г. В. Деконструктивизм как метод креативного формообразования в дизайне костюма. Международный журнал экспериментального образования. 2016. № 1. С. 133–135.

10. Струмінська Т. В. Деконструктивізм як засіб створення нових форм в одязі. Вісник КНУТД. 2015. №1 (82). С.104-109

11. Воропаева Е. Д. Влияние деконструктивизма на дизайн одежды во второй половине XX - начале XXI века. Вестник гуманитарного университета. 2014. № 2 (5). С. 62-67.

References:

1. Vasilyeva E. (2018). Dekonstruksiya i moda: poryadok i besporyadok [Deconstruction and Fashion: Order and Disorder]. Teoriya mody: odezhdha, telo, kultura [Theory of fashion: body, clothing, culture]. 4. 58-79. [In Russian].

2. Jacques Derrida. (2000). Pismo i razlicheye [Writing and Difference]. (V. Lapitskiy, Trans). Sankt-Peterburh: Akademicheskii proekt. [In Russian].

3. Mankovskaya N. B. (2000). Estetika postmodernizma [The aesthetics of postmodernism]. Sankt-Peterburh: Aleteya. [In Russian].

4. Kryvoruchko O. (2008). Sut i mistse dekonstruktyvizmu v arkhitekturi KHKH stolittya. [The essence and place of deconstructivism in the architecture of the twentieth century]. Extended abstract of candidate's thesis. Lviv. [In Ukrainian].

5. Shtegmayyer V., & Frank K., & Markov B. (Eds.) (1999). Gernenevtika i dekonstruktsiya. [Hermeneutics and Deconstruction]. Sankt-Peterburh. [In Russian].

6. Gerasimova Yu. L., & Sosnina N. O., & Buleva O. Y., & Timofeyeva M. R. (2019). Vozniknoveniye i razvitiye dekonstruktivizma v dizayne kostyuma.

[Formation and Development of Deconstructivism in Costume Design]. Omskiy nauchnyy vestnik. Ser. Obshchestvo. Istoriya. Sovremennost. - Omsk Scientific Herald. Ser. Society. History. Modernity. Vol. 4, No. 1. P. 55-60. [In Russian].

7. Demshina A. (2009). Moda v kontekste vizualnoy kultury: vtoraaya polovina XX-nachalo XXI vv. [Fashion in Context of Visual Culture: the second half of XX - beginning of XXI century]. Sankt-Peterburh: Asterion. [In Russian].

8. Danilova E.V. (2001). Razvitiye formoobrazuyushchikh idey kubizma i futurizma v arkhitekture dekonstruktivizma. [The Development of Kubism and Futurism Original Ideas in the Architecture of Deconstructivism]. Extended abstract of candidate's thesis. Retrieved from www.dissercat.com/content/razvitie-formoobrazuyushchikh-idei-kubizma-ifuturizma-v-arkhitekture-dekonstruktivizma#ixzz3Mqluem8Z. [In Russian].

9. Sosnina N. O., Tolmacheva G. V. (2016). Dekonstruktivizm kak metod kreativnogo formoobrazovaniya v dizayne kostyuma [Deconstructivism as a method of creative shaping in costume design]. Mezhdunarodnyy zhurnal eksperimental'nogo obrazovaniya. [International Journal of Experimental Education]. 1. 133-135. [In Russian].

10. Struminska T. V. (2015). Dekonstruktivizm yak zasib stvorenniya novykh form v odyazi. [Deconstruction, to create new forms of clothing]. Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu tekhnolohiy ta dizaynu [Bulletin of the Kyiv National University of Technologies and Design]. 1(82). 104-109. [In Ukrainian].

11. Voropayeva Yu.D. (2014). Vliyanie dekonstruktivizma na dizayn odezhdy vo vtoroy polovine XX -nachale XXI veka. [The influence of deconstructivism on clothing design in the second half of the XX-beginning of the XXI century]. Vestnik gumanitarnogo universiteta. - Bulletin of the Humanities University. 2 (5). 62-67. [In Russian].

ANNOTATION

Khrystyna Shevchuk. Fashion and Jacques Derrida's philosophy of Deconstruction: theoretical and conceptual foundations. Nowadays, fashion design is increasingly drawn to different types of avant-garde art, and is increasingly becoming an element of conceptual installations. A change of attention from the consideration of the utilitarian-functional significance of clothes to the

cultural and artistic thinking leads to the fact that the clothes can be described in terms of art criticism and be considered as an object of interdisciplinary connections of design and art.

The rebellious and provocative decisions of deconstructivism in the design of clothing are favorably received by modern society and become more popular. Therefore, it is important to analyze and study the basic theoretical and philosophical foundations of deconstruction, study its features.

Objectives. The purpose of the article is to investigate the basic theoretical and conceptual foundations of Jacques Derrida's deconstruction, the philosophical basis of deconstruction theory and its manifestation in the context of clothing design.

Methods. The use of art-historical and comparative methods testifies to cross-subject studies of the problems of deconstruction, its philosophical-theoretical aspect. Systematic principles and synergistic approach is used in the theoretical substantiation of conceptual principles and basic principles of deconstruction. The method of comparison and historical analysis used in defining the concept, main characteristics and features of the phenomenon of deconstruction in the context of a fashionable costume.

Results. The deconstruction is proved to be a method or can be transformed into it, as it is analysis, criticism and operation. It means, deconstruction is a process that occurs due to a particular object is a method that influences on the process. This research has given outcomes in such main purpose of deconstructivism

in the fashion sphere: the priority use of advanced tools and technologies in the combination of ideas (rebellion / demarche / expression) and abstract language of artistic expression. From an ideological point of view, deconstructivism is a garment-protest that opposes the established interpretation and understanding of fashion, against its boundaries and frameworks, fixed by previous generations, against its technical and aesthetic constraints. In this case, deconstructivism is more aesthetic rebellion than technical or constructive rebellion.

Conclusions. Deconstruction has become one of the most important phenomena in fashion, which has even forced critics and researchers to rethink their idea of a fashion. The change concerns not only conversations about clothing in the context of deconstruction, but also fashion in general. Unlike traditional methods of research, deconstruction tries to illuminate fashion from the middle of its structure, reveals the pivotal landmarks of fashionable being, reveals the driving forces of fashion development. Hence, by expanding the existing limits of knowledge (about the world, culture, man, art and fashion) and opening up new perspectives, where the birth of ideas or meanings is no longer summed up by any dogma or authority, but on the contrary, proceeds from a living, creative immersion, deconstruction reveals huge meaning-making potential in fashion practice gives new impetus to its true revival.

Keywords: deconstruction, deconstructivism, Jacques Derrida, clothing design, fashion, postmodernism.